

Sygnatura akt I C 257/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

W., dnia 12 kwietnia 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Małgorzata Wieczorek

Protokolant: Marta Dziemiańczuk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 kwietnia 2016 roku we W.

sprawy z powództwa Z. P.

przeciwko G. W.

o zapłatę

zasądza od strony pozwanej G.W. na rzecz powoda Z. P. kwotę 3.938,90 zł (trzy tysiące dziewięćset trzydzieści osiem złotych dziewięćdziesiąt groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 1414 zł (tysiąc czterysta czternaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kwotę 1200 zł (tysiąc dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 257/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 stycznia 2016 r. powód, zastępowany przez pełnomocnika procesowego w osobie radcy prawnego, wniósł o zasądzenie od strony pozwanej na jego rzecz kwoty 3.938,90 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 8 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania w kwocie 1.414 zł, w tym opłaty sądowej w wysokości 1.200 zł i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu powód poniósł, że na podstawie tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty z dnia 4 maja 2010 r. (sygn. akt(...)) wydanego przez Sąd Rejonowy dla (...) we W. i zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, z wniosku wierzyciela – G. W., toczyło się postępowanie egzekucyjne przeciwko powodowi, w toku którego w okresie od czerwca 2013 r. do marca 2014 r. wyegzekwowano łączną kwotę 3.938,90 zł. Następnie powód wystąpił przeciwko stronie pozwanej z powództwem o pozbawienie w/w tytułu wykonawczego wykonalności. Sąd Rejonowy dla (...) we W. wyrokiem z dnia 17 września 2015 r. (sygn. akt(...)) pozbawił w całości przedmiotowy tytuł wykonawczy wykonalności w stosunku do powoda. Na wniosek dłużnika komornik sądowy postanowieniem z dnia 26 listopada 2015 r. umorzył postępowanie wobec powoda na podstawie art. 825 pkt 2 k.p.c. Powód wskazał, że z uwagi na pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, wezwał stronę pozwaną do zwrotu wyegzekwowanej kwoty 3.938,90 zł. Pomimo zakreślonego w wezwaniu terminu, strona pozwana nie dokonała płatności i nie wypowiedziała się co do żądania powoda. Jako podstawę prawną roszczenia, powód wskazał art. 410 § 2 k.c., jako że podstawa świadczenia odpadła na skutek pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności.

Nakazem zapłaty wydanym w dniu 22 stycznia 2016 r. w sprawie o sygn. akt (...)referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym dla (...) we W. uwzględnił żądanie pozwu (k. 23).

W sprzeciwie od nakazu zapłaty strona pozwana, zastępowana przez pełnomocnika procesowego w osobie radcy prawnego, wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona pozwana podniosła, że powód odpowiada solidarnie z najemcą za zapłatę czynszu najmu i innych należnych opłat na podstawie art. 688¹ § 1 k.c. Egzekucja komornicza była prowadzona prawidłowo. Kwota dochodzona w niniejszym postępowaniu została zaliczona na zaspokojenie przysługujących G. W. należności za okres, w którym powód faktycznie zamieszkiwał w lokalu. Nadto wskazano, że pismem z dnia 15 stycznia 2016 r. strona pozwana poinformowała powoda o przyczynach odmowy zapłaty dochodzonej kwoty.

W odpowiedzi na sprzeciw powód wskazał, że opiera swoje powództwo na art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. Ponadto powód zaprzeczył, aby G.W. przysługiwała wobec niego jakakolwiek wierzytelność, w tym z tytułu należności związanych z zajmowaniem lokalu mieszkalnego strony pozwanej. Tym samym nie mogło dojść do potrącenia wierzytelności, na które powołuje się pozwana gmina.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 4 maja 2010 r. w sprawie o sygn. akt (...)Sąd Rejonowy dla (...) we W. nakazał pozwanym G. K. i Z. P., aby zapłacili solidarnie stronie powodowej G. W. – (...) we W. kwotę 14.753,50 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od poszczególnych kwot w nakazie wymienionych oraz kwotę 2.475 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, w terminie dwutygodniowym od dnia doręczenia nakazu albo wnieśli w tymże terminie sprzeciw.

Dowód:

-nakaz zapłaty Sądu Rejonowego dla (...) we (...)z dnia 4 maja 2010 r., sygn. akt (...) – k. 8-9

Na podstawie powyższego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności przez Sąd Rejonowy dla (...) we W. w dniu 25 listopada 2010 r., toczyło się przeciwko powodowi Z. P. postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla (...) we (...) w toku którego w okresie od czerwca 2013 r. do marca 2014 r. z rachunku bankowego powoda wyegzekwowano łącznie kwotę 3.938,90 zł.

okoliczność bezsporna, a nadto dowody:

- zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z dnia 10.06.2011 r., KM (...) – k. 10,
- zestawienie transakcji – k. 11-15;
- zeznania powoda Z. P. – protokół rozprawy z dnia 12.04.2016 r. – k. 59-60

Prawomocnym wyrokiem z dnia 17 września 2015 r. wydanym w sprawie o sygn. akt (...)Sąd Rejonowy dla (...)we W. pozbawił w całości wykonalności w stosunku do Z. P. w/w tytuł wykonawczy.

okoliczność bezsporna, a nadto dowód:

- wyrok Sądu Rejonowego dla (...) we W. z dnia 17.09.2015 r., sygn. akt (...) – k. 18

Postanowieniem z dnia 26 listopada 2015 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla (...) we W.umorzył postępowanie egzekucyjne w stosunku do powoda Z. P. na podstawie art. 825 pkt 2 k.p.c.

okoliczność bezsporna, a nadto dowód:

- postanowienie Komornika Sądowego z dnia 26 listopada 2015 r. – k. 19

Pismem z dnia 29 grudnia 2015 r., doręczonym w dniu 30 grudnia 2015 r., powód wezwał stronę pozwaną do zwrotu kwoty 3.938,90 zł w terminie 7 dni od daty otrzymania pisma.

Dowody:

- odpis pisma z dnia 29.12.2015 r. – k. 20;

- wydruk statusu przesyłki – k. 21

W odpowiedzi na powyższe wezwanie, w piśmie z dnia 15 stycznia 2016 r. skierowanym do pełnomocnika procesowego powoda – radcy prawnego P. F., (...) G. W. poinformował, że wyegzekwowane kwoty (łącznie 3.938,90 zł) uległy zaliczeniu na poczet najdawniej wymagalnego długu powoda wobec G.W. z tytułu zajmowania lokalu mieszkalnego położonego we W. przy ul. (...).

Dowody:

- pismo z dnia 15 stycznia 2016 r. – k. 28-29;

- kopia książki nadawczej – k. 30

Do dnia wyrokowania strona pozwana nie zapłaciła na rzecz powoda kwoty 3.938,90 zł.

okoliczność bezsporna

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo jako zasadne podlegało uwzględnieniu.

Powyższe ustalenia faktyczne oparto o dowody z dokumentów urzędowych i prywatnych wymienione pod poszczególnymi elementami ustaleń faktycznych, jako że ich prawdziwości i autentyczności nie podważała żadna ze stron, jak również Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania ich wiarygodności. Stan faktyczny oparto także o dowód z przesłuchania podwoda Z. P., jako że zeznania te są wewnętrznie spójne i korespondują z uznanymi za wiarygodne dowodami z dokumentów. Sąd nie oparła się natomiast o dowody z dokumentów w postaci odpisu wyroku Sądu Rejonowego dla (...) we W. z dnia 19 listopada 2014 r., sygn. akt(...) wraz z uzasadnieniem oraz odpisu wyroku Sądu O. we W. z dnia 18 czerwca 2015 r., sygn. akt (...) wraz z uzasadnieniem, jako że orzeczenia te dotyczą okoliczności niemających istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, które stanowiły zaś dla powoda podstawę do wytoczenia powództwa przeciwegzekucyjnego wobec G.W..

Podstawę materialnoprawną dochodzonego roszczenia stanowiły przepisy art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 2 k.c. Zgodnie z art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. W świetle natomiast art. 410 k.c. przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego (§ 1). Na gruncie § 2 art. 410 k.c. świadczenie jest nienależne, m.in. jeżeli podstawa świadczenia odpadła.

Szczególny rodzaj wzbogacenia, jakim jest nienależne świadczenie, ma miejsce wówczas, gdy wzbogacony uzyskał korzyść majątkową w wyniku „świadczenia”, a więc zachowania zmierzającego do wykonania określonego zobowiązania (wyrok SN z 13 października 2011 r., V CSK 483/2010, LexisNexis nr (...)). Do zwrotu nienależnego świadczenia mają, co do zasady, zastosowanie ogólne reguły bezpodstawnego wzbogacenia. Ogólne przesłanki bezpodstawnego wzbogacenia należy jednak rozumieć „specyficznie” w przypadku nienależnego świadczenia. Różnica polega na tym, że sam fakt spełnienia nienależnego świadczenia uzasadnia roszczenie kondykcyjne i nie zachodzi potrzeba badania, czy i w jakim zakresie spełnione świadczenie wzbogaciło osobę, na rzecz której świadczenie zostało spełnione (accipiensa), jak również, czy majątek spełniającego świadczenie (solvensa) uległ zmniejszeniu (wyrok SN z 24 listopada 2011 r., I CSK 66/2011, LexisNexis nr (...)); wyrok SN z 9 sierpnia 2012 r., V CSK 372/2011, LexisNexis

nr (...)). Przy nienależnym świadczeniu odpada kwestia badania podstawy prawnej wzbogacenia, gdyż akcent jest położony na wadliwość lub brak podstawy prawnej świadczenia. Nienależyte świadczenie w postaci odpadnięcia podstawy prawnej świadczenia występuje wtedy, gdy w chwili spełnienia świadczenia jego podstawa prawna istniała, lecz następnie odpadła.

Przenosząc powyższe uwagi natury teoretycznej na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że dochodzona pozwem kwota stanowi świadczenie nienależne w rozumieniu art. 410 § 2 k.c., powstałe na skutek odpadnięcia podstawy prawnej świadczenia. Na podstawie bowiem tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym przez Sąd Rejonowy dla (...) we W. z dnia 4 maja 2010 r. w sprawie o sygn. akt(...) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla (...) we W. prowadził egzekucję, w wyniku której wyegzekwował od powoda kwotę 3.938,90 zł. Okoliczność wyegzekwowania tejże kwoty nie budzi w ocenie Sądu wątpliwości w świetle twierdzeń powoda oraz przyznaniu tego faktu przez stronę pozwaną w sprzeciwie od nakazu zapłaty (art. 229 k.p.c.), a nadto wynika z przedłożonego przez powoda zestawienia transakcji (k. 11-15). Następnie, prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego dla (...) we W. z dnia 17 września 2015 r. w sprawie (...), w/w tytuł wykonawczy został pozbawiony w całości wykonalności w stosunku do powoda, a postępowanie egzekucyjne wobec powoda zostało umorzone na podstawie art. 825 pkt 2 k.p.c. postanowieniem Komornika Sądowego z dnia 26 listopada 2015 r. Skoro tytuł wykonawczy stanowiący postawę przymusowego egzekwowania stwierdzonej nim należności został pozbawiony wykonalności, uznać należało, że odpadła podstawa prawna egzekwowanego roszczenia, a wyegzekwowana już kwota stała się świadczeniem nienależnym w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. i jako taka podlega zwrotowi na rzecz powoda.

Odnosząc się do podnoszonego przez stronę pozwaną zarzutu potrącenia, wskazać należy, że zgodnie z art. 498 § 1 k.c., gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelnością drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Wskutek umorzenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej (§ 2 art. 498 k.c.). Potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie (art. 499 k.c. zd. 1).

Potrącenie jest jednostronnym oświadczeniem woli o charakterze kształtującym, które po dotarciu do adresata powoduje samo przez się umorzenie obu wierzytelności do wysokości wierzytelności niższej, a zatem stanowi formę spłaty długu, niezależną – co do zasady - od woli wierzyciela. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 października 2006 r. (III CSK 256/06 , OSNC z 2007 r. , nr 7-8, poz. 116) i w wyroku z dnia 8 grudnia 2011 r. (IV CSK 488/11, niepubl.) zgodnie z art. 60 k.c. oświadczenie woli o potrąceniu może zostać złożone w dowolnej formie, byleby w sposób dostateczny ujawniało wolę osoby korzystającej z potrącenia. Zatem jeżeli potrącający ma kilka wierzytelności nadających się do potrącenia z jedną lub kilkoma wierzytelnościami drugiej strony, powinien w swoim oświadczeniu wskazać wierzytelności, których potrącenie ma dotyczyć. Rolą sądu, w razie podniesienia zarzutu potrącenia, jest ocena, czy złożone oświadczenie o potrąceniu odpowiada wymaganiom art. 60 k.c. i czy może być uznane za element konstytutywny do wywołania skutków umorzenia wierzytelności. W świetle zatem wykładni art. 498 § 1 k.c. nie budzi wątpliwości, że wystarczającym warunkiem skuteczności potrącenia, także w sytuacji posiadania kilku potrącanych wierzytelności, jest wskazanie przez potrącającego, których jego wierzytelności dotyczy potrącenie. Wyraża to bowiem w sposób dostateczny zarówno wolę dokonania potrącenia, jak i określa, które jego wierzytelności ulegają umorzeniu wskutek potrącenia. (por. uzasadnienie postanowienia SN z dnia 20 lutego 2013 r. III CZP 106/12).

Strona pozwana, która składa zarzut potrącenia, będący formą dochodzenia roszczenia zrównaną w skutkach z powództwem, musi podolać wymaganiom stawianym wobec pozwu co do określenia żądania, przytoczenia okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie oraz wskazania dowodów. W szczególności składający zarzut potrącenia w procesie ma obowiązek określić swoją wierzytelność, wykazać jej istnienie i w kategorię sposób wyrazić wolę potrącenia w celu wzajemnego umorzenia skonkretyzowanych wierzytelności (wyrok SN z dnia 18 kwietnia 2000 r. , III CKN 720/98).

W świetle powyższego, podnoszony przez stronę pozwaną w sprzeciwie od nakazu zapłaty (k. 25-27) zarzut potrącenia, nie mógł zostać uznany za skuteczny, a w konsekwencji, nie podlegał uwzględnieniu. W ocenie sądu, zaoferowany przez stronę pozwaną G. W. materiał dowodowy nie obejmuje bowiem środków dowodowych wykazujących złożenie przez stronę pozwaną powodowi oświadczenia woli o potrąceniu wierzytelności w rozumieniu art. 499 k.c. W samym sprzeciwie od nakazu zapłaty strona pozwana zawarła jedynie oświadczenie wiedzy o tym, że dochodzona w niniejszej sprawie kwota 3.938,90 zł została zaliczona na zaspokojenie przysługujących G. W. należności za okres, w którym powód faktycznie zamieszkiwał w przedmiotowym lokalu. Do sprzeciwu od nakazu zapłaty zostało dołączone także pismo (...) G. W. z dnia 15 stycznia 2016 r. (k. 28-29), w którym strona pozwana dokonała „rozliczenia” wygzekwowanej kwoty 3.938,90 zł poprzez zaliczenie jej na poczet najdawniej wymagalnego długu powoda wobec G. W. z tytułu zajmowania lokalu mieszkalnego położonego we W. przy ul. (...). Przyjmując, że treść tego pisma obejmuje oświadczenie woli pozwanej G. W. o potrąceniu wierzytelności przysługującej jej wobec powoda (art. 65 § 1 k.c.), nie sposób przyjąć, aby oświadczenie to zostało złożone w sposób mogący wywołać skutek określone w art. 498 § 2 k.c., tj. umorzenie wierzytelności dochodzonej przez powoda w niniejszej sprawie. Oświadczenie takie staje się bowiem skuteczne z chwilą, gdy doszło do wierzyteli wzajemnego w taki sposób, że ten mógł zapoznać się z jego treścią (art. 61 k.c.). Oświadczenie o potrąceniu ma bowiem charakter materialnoprawny, musi zostać złożone wierzyteli, a następnie dopiero w toku procesu strona pozwana może się na tak złożone oświadczenie powołać. Tymczasem wskazane pismo z dnia 15 stycznia 2016 r. zostało skierowane nie do powoda, a do jego pełnomocnika procesowego, który nie był umocowany do odbierania w imieniu powoda oświadczeń materialnoprawnych, jakim jest oświadczenie o potrąceniu wierzytelności. Strona pozwana G.W. nie podjęła inicjatywy dowodowej celem wykazania, że pełnomocnik procesowy powoda w takie umocowanie był wyposażony albo, aby oświadczenie o potrąceniu zostało skutecznie złożone samemu powodowi.

Wskazać również należy, że wobec zaprzeczenia przez powoda w odpowiedzi na sprzeciw (k. 50-52), aby G.W. przysługiwała jakakolwiek wierzytelność z tytułu czynszu najmu lub innych należności związanych z zajmowaniem lokalu należącego do gminy, to na stronie pozwanej spoczywał ciężar dowodu w zakresie wykazania istnienia i wysokości potrącanej wierzytelności (art. 6 k.c.). Również w tym zakresie strona pozwana nie przejawiała żadnej aktywności procesowej. Wobec powyższego należało przyjąć, że strona pozwana, wbrew ciężarowi na niej ciężarowi dowodowemu, nie udowodniła faktu potrącenia. Tym samym zarzut potrącenia należało uznać za bezskuteczny.

Skoro brak było podstaw do przyjęcia, że stronie pozwanej należy się sporna kwota jako rezultat przymusowego wykonania zobowiązania, jak również uznać należało, że dochodzona należność nie uległa umorzeniu na skutek potrącenia wierzytelności wzajemnej, dochodzone roszczenie jako świadczenie nienależne podlega zwrotowi na rzecz powoda (art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 2 k.c.).

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd uwzględnił powództwo i zasądził na rzecz powoda kwotę 3.938,90 zł o czym orzeczono w sentencji wyroku.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu zasądzając je od dnia 8 stycznia 2016 r., co było zgodne z art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c., które stanowią, że jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania; jeżeli zaś dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Powód wezwał stronę pozwaną do zwrotu przedmiotowej kwoty pismem z dnia 29 grudnia 2015 r. (k. 20), które jak wynika z wydruku statusu przesyłki (k. 21), zostało doręczone stronie pozwanej w dniu 30 grudnia 2015 r. Żądanie zasądzenia odsetek od dnia 8 stycznia 2016 r. należało zatem uznać za prawidłowe, pomimo, że powód mógł domagać się odsetek ustawowych od daty wcześniejszej, jako że zakreślony w wezwaniu 7 – dniowy termin upłynął z dniem 6 stycznia 2016 r.

Orzeczenie o kosztach procesu Sąd oparł o przepisy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Na poniesione przez powoda koszty składa się kwota 197 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, koszt opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 1.200 zł, ustalone w oparciu o § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra

Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804).